

különösen azért, mert itt egy új intézményt kell felépíteni. Amikor január 5-én összejött a zenekar és én bementem az első próbára, akkor egyetlen koncert volt leszervezve, a január 12-i... Nagyon gyorsan kellett hát dolgoznunk, de fél év alatt sikerült hangversenyekkel megtölteni ezt az esztendő. Talán ez is azt mutatja, hogy hasznos a menedzsment, hiszen 2016 májusáig nagyjából látjuk a fellépéseinket és a vendégművészeket is felkértük. Azt gondolom, utolértük magunkat, és egy kicsit előre is dolgoztunk.

Howan kezdődött az együttessel a kapcsolata? Vagy csak egyszerűen meglátta a kiírást?

– Fehérvári vagyok. Bár Kaposvárott születtem, Székesfehérváron nőttem fel. A középiskola után kerültem Debrecenbe, Bécsbe, majd Budapestre, s több zenekarban voltam szólamvezető csellista. Egyfelől elhivatott zenész vagyok, van azonban egy másik, menedzseri énem is. Ebben a pozícióban azt láttam, hogy ez a kettő találkozhat. Egyébként magam is játszottam az együttesben. Amikor Drahos Béla a társulathoz került, állandó tag voltam, szinte minden koncerten részt vettem, Bécsben tanultam, de hazajártam a hangversenyekre. A MÁV zenekari tagságom alatt is, amikor csak tudtam, jöttem kisegíteni. Az elmúlt években volt hát kapcsolat a zenekarral. Sőt, az utóbbi másfél évben ismét nagyon sok programban vettem részt, hogy megismerjem az együttest. Amikor kiderült, hogy lesz pályázat, azonnal benne akartam lenni a zenekar éle-

tében, hogy tudjam, mi az, ami jó, mi az, amin változtatni kell. Érdekelt a pályázat, fontosnak tartottam, hogy jelentkezsek rá. Egyébként most az igazgatás mellett tanítok a marczibányi téri Kodály Zoltán Zeneiskolában, és időnként koncertezem is.

Mennyi időre szól a megbízatása? S milyen tervekkel látott munkához?

– Három évre. Elég feszített tempóban kell dolgoznom, mert polgármester úr azt a célt tűzte ki számomra, hogy a harmadik év végére el kell érjünk a kamara-szimfonikus minősítés feltételeit. Így se éjjelem, se napalom. De nagyon sok segítséget kapok, mind a városvezetőktől, mind a helyi zeneszeretőktől, s a színházról is. Látom persze, hogy még nagyon sok a hiányosságunk, amit pótolnunk kell.

Mindenesetre lassan már lesznek műzsikusaik, hiszen nyáron már próbajátékokat is tartottak.

– Jelenleg még mindenki főállás mellett vesz részt az Alba Regia Szimfonikusok produkcióiban. Már kiírtuk a próbajátékokat az összes vonóspozícióra, melyen harmad státuszokat adunk a legjobbaknak. Ez egyelőre évi 96 szolgálat összesen, azaz havi nyolc, de a zenészeket tájékoztatjuk, hogy csak most ennyi, a jövő évben már fél, utána pedig remélhetően egész státusz lesz. Nagyon sokan jelentkeztek, hetvennél is többen. Utána pedig a fúvós pozíciókat fogjuk meghirdetni.

Mi fog történni a mostani zenészekkel?

– Sokan pályáznak közülük, a többiek pedig kisegítőként tudnak velünk dolgozni a jövőben. Nyilván inkább a fiatalok vállalkoznak a próbajátékokra, de az idősektől sem válunk meg. Hiszen itt most egy kisebb, státuszos zenekar jön létre, a többiekre kisegítőként mindig szükség lesz.

Howan fogadta ezt az új helyzetet a zenekar, a közönség?

– A változás mindig valakinek jó, valakinek rossz, ez a mostani azonban a nagytöbbség számára kedvező. A közönség is üdvözlö mindezt, néhány koncert után azt tudom mondani, hogy nagy az érdeklődés a zenekar iránt. Több teltház hangversenyünk volt. A zenészekben – valószínűsítem – van némi bizonytalanság a jövőt illetően, hiszen nyilván ki kell lépni megszokott helyzetekből, de ez a változás segít abban is, hogy az emberek ambiciózusabban, pozitívabban álljanak a koncertekhez. A tevékenységünkre pedig a pozitív motiváció jellemző. Új karmesterek, kiváló szólisták érkeznek, jelentős események zajlanak az Alba Regia Szimfonikus Zenekarnál. Teljes Bartók-koncertet adtunk például Szabadi Vilmossal, amelyen nagyon jó színvonalon játszott a zenekar, s eljött a teljes városvezetés. Szép este volt, ezen ünnepeltük Drahos Béla hatvanadik születésnapját is, helyi kórusokkal. Bízom benne, hogy a nyári sorozatok is jók lesznek. Jön Veszprémből a Mendelssohn Kamarazenekar is, s nem titkolt szándékom, hogy a jövőben velük is együttműködjek. Szóval, tervből akad jócskán... R. Zs.

Akadémiai huza-vona

2015. június 9-én a Magyar Narancs on-line kiadásában interjú jelent meg Keller András hegedűművésszel, a világhírű Keller-vonósnégyes alapító primáriusával és a Concerto Budapest vezető karmesterével, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektorához, dr. Vigh Andreához előző nap benyújtott írásbeli felmondásának okairól nyilatkozott. Mivel Keller András, az Egyetem Kamarazene-Műhelyének vezetője, az intézmény elégtelen szakmai működésével, és a rektor asszony számára elfogadhatatlan vezetői módszereivel indokolta felmondását, ezért Keller Andrásnak az interjúban megfogalmazott kifogásairól megkérdeztük Vigh Andrea rektor véleményét is.

Váratlanul érte Keller András felmondása?

– Igen, váratlanul ért, hiszen Keller tanár úr eddig nem adta tanújelét, hogy ilyen szinten elégedetlen lenne akár az Egyetemen zajló szakmai munkával, akár az én vezetői tevékenységemmel. Ráadásul nagyjából egykorúak vagyunk, egyszerre tanultunk ebben a mindkettőnk által nagyon szeretett és nagyra becsült intézményben, tehát jól esett volna, hogy ha egyeztetünk, mielőtt írásban nyújtja be felmondását, amit így kénytelen voltam elfogadni.

Pedig Keller András meglehetősen sok kifogást sorol fel elhatározásának indo-

keként. Talán az lesz a legjobb, ha tétélesen végigmegyünk állításain, hogy Önnek is legyen alkalma válaszolni ezekre. Az első kifogás a Zeneakadémia bangulatára vonatkozik, és ebben valahol egyet kell értenem Keller Andrással: sokan biányoljuk azt a bensőséges miliőt, ami korábban jellemezte az Akadémiát. Az egykori kedves portás-házaspárt, Julika nénit és Feri bácsit, valamint a zord szigort képviselő Hatvány urat, a gondnokot felváltotta az udvarias, ám személytelen biztonsági szolgálat.

– Én is nosztalgiaival gondolok azokra az időkre, nagyon szerettem azokat a diákeveket, de más volt a világ. Valóban sok minden megváltozott az épület felújítását követően. A Zeneakadémia, illetve az Egyetem közintézmény, és mint ilyennek, törvényi kötelezettség írja elő az őrzését. Sajnos ma más időket élünk. A hatályos jogszabály szerint valamennyi közintézményt őriztetni kell: az általános iskoláktól kezdve a gyógyfürdőkön át az Operaházig. Ez alól mi sem bújhatunk ki. Ráadásul a Zeneakadémia műemlék, amit a magyar és az európai adófizető polgárok pénzéből újíttak fel az eredeti állapotnak megfelelően. Nem vállalhatjuk annak a felelősségét, hogy esetleg valaki illetéktelen szándékosan kárt okozzon az épületben található képzőművészeti értékekben, gondolok például a foyer pótolhatatlan Zsolnay-kerámiáira. De igyekszünk mindent megtenni, hogy enyhítsünk a szigorú őrizeten. A könyvtárunk nyilvános, beiratkozás ellenében nyitvatartási időben bárki felkeresheti. Minden tanárunk négy vendéget hozhat magával, a kérésünk csupán annyi, hogy kísérje őket az épületen belül. Növendék-hangversenyek, nyilvános előadások, mesterkurzusok esetében pedig leadott névsor alapján lehet belépni az épületbe, amelyen belül már szabadon közlekedhetnek a látogatók. Amennyiben előzetes bejelentkezés nélkül érkezik valaki, akkor pedig elég, ha megmondja, hogy hová óhajt menni, és a biztonsági szolgálat munkatársai értesítik egy kollégánkat, aki elkíséri, vagy maguk kísérik el. Folyamatosan nagy figyelmet fordítunk arra, hogy harmonikus legyen az együttműködés a biztonsági szolgálattal, és úgy tűnik, hogy ezt sikerült is elérni. Mindenesetre nem érkezett olyan visszajelzés, hogy udvariatlanul vagy elutasítóan viselkednének a vendégeinkkel.

I Ezek szerint a Keller tanár úr mesterkurzusára igyekvők leadott névsor, vagy bemondás alapján is bejuthattak volna az épületbe?

– Igen.

I Nemi ellentmondást vélek felfedezni az interjúban említett számos tekintélyes külföldi zenei intézményben végzett tanári tevékenység, és az Egyetemen folytatott pedagógiai munka folyamatossága között. Hogyan lehet ennyi, és ilyen rendkívül rangos helyen egyszerre tanítani?

– Én ezt pozitívan értékelem. Nyilvánvalóan arról van szó, hogy Keller tanár úr az általa felsorolt intézményekben nem órarendszerűen, folyamatosan oktat, hanem alkalmanként, meghatározott időtartamú mesterkurzusokon tanít. Egészen mást jelent azonban a teljes tanéven át közalkalmazotti munkaviszonyban a kamarazenei műhely irányítani, részt venni egy tanári testület oktató munkájában, mint meghívott vendégként egy-két hetes mesterkurzust tartani. Ennek ellenére a szokásos feltételek mellett, továbbra is megtarthatta tömbösítve az óráit.

I Nem csak Keller András, hanem több, szakmailag elismert kolléga is kifogásolja az Egyetem tanáira vonatkozó DLA-kötelezettséget, vagyis azt, hogy az Egyetemen tanító művész-tanároknak visszamenőleg is doktori fokozatot kell szerezniük. Ez a követelmény még csak érthető, vagy elfogadható azoknál a fiatalabb tanároknál, akiket az új rendszer bevezetése óta neveztek ki. De az évtizedek óta itt tanító, 50 +- os kollégáknál meglehetősen méltánytalan ez a visszamenőleges hatály.

– Ezt egyáltalán nem rajtam kell számon kérni. A felsőoktatási törvény pontosan meghatározza az akkreditáció feltételeit. Amennyiben ennek nem tennénk eleget, elveszítenénk az akkreditációnkat és ez rendkívül hátrányos következményekkel járna a hallgatóinkra nézve. Például nem vehetnének részt Erasmus csereprogramokban, illetve nem lenne átjárás a többi hazai egyetemre, valamint más egyetemekről sem hallgathatnának át hozzánk. Így viszont elismerik a mi diplomáinkat, ami számos előnnyel jár a fiatalok számára, akik nagyon nyitottak a különböző csere- és ösztöndíjprogramokra. Ami az idősebb tanár kollégákat illeti, számukra volt 15 év átmeneti idő arra, hogy eldöntsék, eleget kívánnak-e tenni a DLA-eljárás követelményeinek. Egy ideig a Liszt-díjat is elismerték DLA-fokozatként, a 38 év felettiek pedig egyéni eljárásban is megszerezhették a doktori címet. Én magam is ezt az utat választottam. Igaz, sokan kívártak, és nem teljesen alaptalanul, hiszen egy ideig joggal reménykedtek abban, hogy esetleg enyhül a szigorú szabá-

lyozás. Mindenesetre a most már az idősebb korosztályba tartozó kollégáknak korábban volt lehetőségük arra, hogy a jelenleginél könnyebb feltételekkel szerezzenek fokozatot, és ehhez az Egyetem is minden segítséget igyekezett és most is igyekszik megadni.

I Igaz az az állítás, hogy a most elfogadni kívánt új Szervezeti és Működési Szabályzat a Kamarazene-Műhely tanszékké minősítené át, és így Keller tanár úr – megfelelő fokozat biányában – már nem állhatna a tanszék élén?

– Ez a kérdés korábbi problémát vet fel. Még Batta rektor úr idejében visszaminősítették a kamarazenei tanszéket műhellyé, annak érdekében, hogy Keller tanár úr művészileg irányíthassa. A kamarazenei tanszék vezetéséhez nem volt minősített oktatói (DLA) végzettsége. Mivel nemzetközileg elismert szakember, ezt a tanszék elfogadta. Egyébként az SzMSz megalkotása vagy a törvényi változások átvezetése nem rektori hatáskör. Jelenleg az SzMSzünk változatlan formában hatályos. Az SzMSz módosításával meg kell várnunk az új kancellár kinevezését, és nagyon bízunk abban, hogy vele konszenzust sikerül kialakítani. A Kamarazene Műhely egyébként változatlan névvel, formában és jogállással működik, és Keller tanár úr szerződésén sem módosítottunk.

I Keller professzor úr megítélése szerint a kamarazene nem megfelelő súllyal esik latba az oktatási szisztémában...

– A jelenlegi heti két főtárgy-óra mellett heti három kamarazeneóra lehet felvenni a kreditrendszerben, de ha a szükség úgy hozza, több kamaracsoportban is muzsikálhatnak a hallgatók. Gondolok például a brácsásokra, akik iránt szinte mindenfajta összeállításban nagy kereslet van, ezért ők többnyire a heti három órán felül is közreműködnek kamarazenei együttesekben. A zenei felsőoktatásban sehol a világon nincs ilyen magas heti óraszámú főtárgy- és kamarazeneóra, illetve zenekari gyakorlat. Éppen ez az egyik oka, hogy külföldi hallgatóink hajlandóak megfizetni a nagyon magas tandíjat, jöllehet máshol esetleg jóval alacsonyabb tandíjért, vagy ingyen tanulhatnának. Egyébként a csereprogramokon részt vett magyar hallgatóink 90%-a is azzal jön vissza hozzánk, hogy sehol nem részesült ilyen magas óraszámú hangszeres képzésben.

I Több évtizede tart a vita arról is, hogy az Egyetemen még mindig túlságosan szólistacentrikus a képzés, jöllehet az innen kikerülő fiatal muzsikusok elsősor-

ban zenekarokban, énekarokban tudnak majd elhelyezkedni, és elenyésző azoknak a száma, akikre sikeres szólista-karrier várhat.

– A zenekari képzés teljesen átalakult. Jelenleg heti nyolc órában van zenekari gyakorlat. Heti két délután 3x3 óra, ami péntek délutánonként további két óras foglalkozással egészül ki külön a fúvós, és külön a vonós hallgatóknak. Ménesi Gergely tanár úr nagy szakmai és emberi odaadással vezeti a zenekari képzést. Emellett a Zeneakadémia Koncertközpontja önálló bérletsorozatot indított az Egyetem zenekarának közreműködésével, a legnevesebb magyar és külföldi karmesterek irányításával, ami már a majdani professzionális gyakorlatot igyekszik előrevetíteni. E szerint a hallgatók próbajáték alapján kerülnek be egy-egy programba, ahol olyan neves karmesterek vezetésével készülnek fel a koncertekre, mint Kocsis Zoltán, Vashegyi György, Kobayashi Ken Ichiro vagy Pinchas Steinberg, hogy csak néhány nevet ragadjak ki az elmúlt, és a jövő – egyébként jubileumi – tanév műsorából. A háttér munkát illetően is minden úgy szerveződik, ahogy egy valódi professzionális zenekar működik. Emellett fontos együttműködési megállapodásokat kötöttünk épp a napokban a Magyar Nemzeti Filharmonikusokkal és az MTVA Rádió Zenei Együtteseivel, más más szakmai tartalomra vonatkozóan.

■ Ezek után térjünk rá az Egyetem és rezidens zenekara a Concerto Budapest viszonyára. Megkerestem a Keller András által bivatkozott kormányhatározatot, a Concerto Budapest rezidensi státuszára vonatkozóan. Ez minden bizonnyal az 1193/2014. (III. 28.) Korm. határozat lehet, amely – idézem – „A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kiemelt kategóriájú koncertjeinek szervezése, a Concerto Akadémia Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság támogatása, továbbá a magyar komolyzenei koncepció kidolgozása érdekében a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő

előirányzat-átcsoportosításról” szól. Ebben „a Concerto Akadémia Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságról” – és nem a Concerto Budapestról – mint az Egyetem leendő rezidens „zenekará”-ról esik szó, amennyiben „programjainak megvalósításához 250,0 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 13. Művészeti tevékenységek alcím, 4. Művészeti tevékenységek és egyéb fejezeti feladatok támogatása jogcímcsoport javára, a Ktv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 17. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terbére az 1. melléklet szerint”. A „leendő rezidensi” státusz jogállásának és tartalmának meghatározására azonban a kormányrendelet nem tér ki, mindössze egyszeri támogatást ítélt oda, visszatérítési kötelezettséggel a fel nem használt részt illetően. Az Ön értelmezésében mit jelent a rezidens zenekari jogállás, amennyiben van ilyen?

– Jogi tekintetben nincs tudomásom más, ennél egzaktabban definiáló jogforrásról, illetve szóbeli információim vannak arról, hogy a Concerto Budapest alapító okiratában –, melyet dr. Bányai Miklós ügyvezető igazgató úr elmondása alapján Balogh Zoltán miniszter úr írt alá –, is szerepel a rezidens zenekar kifejezés. Mindenesetre az Egyetem és a Concerto Budapest – vagy ha úgy tesszük Concerto Akadémia – között egyelőre nincsen kidolgozott kétoldalú szerződés vagy együttműködési megállapodás a rezidens zenekari státuszt illetően. A rezidens zenekar fogalmába több szakmai feladat is belefér, ezt összetett dolognak tartom.

■ Amennyiben...?

– Rezidensi tevékenység alatt értem például, hogy a Concerto Budapest a saját szervezésén kívüli, és egy bizonyos volumen-

elérő hangversenyeit a Zeneakadémia Koncertközpontjával közösen rendezi meg egy vagy akár két évre szóló együttműködési szerződés keretében, ahogy erre a világ számos nagy koncerttermében, pl. az amszterdami Concertgebouwban is látunk példát. Ebben az esetben azonban a hangversenyek művészi tartalmát is a Koncertközpont kulturális igazgatójával egyeztetve tervezik meg, egy közösen kialakított akár több évadra szóló koncepció alapján.

A rezidensi feladatkörbe tartozhat az egyetem kiemelt vizsgakoncertjein való közreműködés, és hallgatóink szakmai gyakorlatának teljesülése a Concerto Budapest zenekarban. Természetesen az arányok nagyon fontosak, mert nem lehet elvárni egy zenekartól, hogy az egyetemi feladatok nagy hányadát teljesítse. Örömmel vesszük, ha hallgatóink szakmai gyakorlatot szerezhetnek nálunk, de nekünk 600 diákról kell gondoskodnunk, melybe beletartozik a karmesterek, karvezetők, elméleti szakok hallgatóinak a szakmai gyakorlata is. Mindebből az következik, hogy egyetemünknek több lábbon kell állnia, és lehetőleg a legszélesebb kínálatot kell nyújtania, hogy hallgatóinkat a legmagasabb szinten tudjuk felkészíteni a pályájukra.

■ Beszéljünk a finanszírozásról...

– Kezdetben az volt az elképzelés, hogy a Concerto Budapest 50 millió forintot kap az ügynevezett rezidensi feladatok ellátására. Szerintem ez teljesen rendben van. Én ezt úgy szerettem volna megoldani, hogy ez az összeg közvetlenül a zenekarhoz, ne pedig az Akadémiához érkezzon meg, mert akkor sokkal egyértelműbb a felhasználása. Összegezve a jelenleg megnyugtatóan rendezésre kerülő helyzetet:

A Concerto Budapest 7 vizsga-, illetve diplomakoncerten működött közre 2015-ben, továbbá rendelkezésre álltak hangszerelési és zenekari gyakorlatokra a hallgatók számára összesen 6 zenekari szolgálattal. Ezen túl Várjon Dénes művész úr május 7-i koncertjén működtek közre. Az egyes koncertek díjazása a közreműködő zenészek száma, illetve az előadásra kerülő műsor függvényében eltérő, mindösszesen két darab szerződés alapján 50,9 M Ft bruttó összeg kerül számukra kifizetésre. Tekintettel arra, hogy a támogatási okirat az elmúlt hetekben került aláírásra az Államtitkárságon, eddig nem állt rendelkezésre ez az összeg. Most a teljes összeg kerül kifizetésre, amint a Concerto Akadémia Nonprofit Kft. a számlát megküldte.

(Kaizinger Rita)

A Concerto Budapest* központi költségvetési támogatása

	2014	2015
Működési támogatás	318 900 000	300 000 000
Programok megvalósítására	250 000 000**	50 000 000
Céltámogatás kínai turné		50 000 000
Összesen:	568 900 000	400 000 000

* A Concerto Budapest zenekar működtetője a minisztériumi tulajdonú Concerto Akadémia Nonprofit Kft.

** Benne a rezidens feladatokra szánt 50 mFt